

SOCIAL MENTALITY AND RESEARCHER THINKERS JOURNAL

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed

ISSN: 2630-631X

Social Sciences Indexed

www.smartofjournal.com / editorsmartjournal@gmail.com

December 2018

Article Arrival Date: 27.11.2018 Published Date:31.12.2018 Vol 4 / Issue 14 / pp:1333-1338

PROTESTO TOPLUMSAL HAREKETLERE KÜLTÜREL BİR GİRİŞ

PROTEST A CULTURAL INTRODUCTION TO SOCIAL MOVEMENTS

KİTAP KRİTİĞİ (CRITICAL BOOK REVIEW)

James M. Jasper (2017), (Çeviren Aslı Önal), Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 256 sayfa, ISBN: 978-605-314-166-2

Arş. Gör. Murat ÖZDEMİR

Nişantaşı Üniversitesi, Yeni Medya Bölümü, muratozdemirmurat@gmail.com, İstanbul-Türkiye

Toplumsal hareketleri açıklama yolunda kültürel yaklaşımdan yola çıkan James M. Jasper, Protesto kitabıyla toplumsal hareketleri anlamamız konusunda hem tarihsel kültürel bağlama değinmekte hem de hareketlerin karakteristik özelliklerine ve sürecine odaklanarak günümüzde akademik alanın ve politik arenanın önemli bir parçasını teşkil eden eylemleri açıklamaya çalışmaktadır. Toplumsal hareketlere değinen kitap, Occupy Wall Street hareketlerinden yola çıkmakta LBGT hareketlerine, hayvan hakları mücadelelerine, feminist tarihsel sürece ve gelişimine, Hindistan'daki Dalitlerin özgürlük yolculuğuna, Mısır'daki devrime kadar çok çeşitli yaşanmış ve yaşanmakta olan toplumsal hareketlerin dinamik yapısına ve karakteristik özelliğine odaklanarak toplumsal hareketleri çeşitlilikleri bağlamında anlama noktasında tanımlamalar getirirken okuyucu açısından toplumsal hareketlerin tarihsel kültürel bağlamda anlaşılmasını sağlamaktadır.

Ünlü Fransız sosyolog Pierre Bourdieu, kültür sosyolojisi temeli üzerinden yazmış olduğu "Ayrım (Distinction)" kitabında toplumsal alandaki sınıfsal ayrımın nasıl üretildiğini ve sürdürüldüğünü açıklamaya çalışırken kültürel tüketim ve beğeni yargısından yola çıkarak toplumun işleyiş yasalarını çözümlemesinin sosyal bilimlere getirdiği devrim niteliğindeki düşüncelerine paralel şekilde James M. Jasper'ın da toplumsal hareketlerin karakteristik özelliğini açıklamaya çalışmasında Bourdieu gibi kültürel olandan hareket ederek düşüncesini temellendirmesi çeşitlilik gösteren toplumsal hareketleri tutarlı çerçeve içinde daha kolay anlamamızı sağlarken, toplumsal hareketlerin failleri için de eylemde buldukları hareketin yapısal durumuna çok boyutlu bakmalarına olanak sağlamaktadır. Jasper'ın uzun yıllar boyunca dünyanın dört bir tarafında meydana gelen çeşitli toplumsal hareketleri anlamaya yönelik giriştiği çabalarının bir özeti şeklini taşıyan bu kitap toplumsal eylemin kendisini, faillerini, ilişkisel diğer yapılarını ve devlet kurumlarının hareketler üzerindeki etkisini eş zamanlı olarak bütünsel çerçevede ele almaktadır. Kitap şu şekilde başlıyor: "Protestolar gezegenin yer yerinde her gün yaşanıyor ve bu hep böyle oldu. Çoğu zaman onlardan haberimiz bile olmuyor, tabii medyada bahsi geçecek denli dramatik ve uzun soluklu değilse. Protesto, insan varoluşunun asli bir parçasıdır ve tarihin her döneminde önemli değişiklikler yaratma potansiyeline sahip olmuştur." Yazarın insanın "protesto" edimini bir yeryüzü yasası bağlamında ele alması, "protesto"nun insan ve toplum yaşamında vazgeçilmez bir olgu olduğu gerçeğini yansıtmaktadır. Protesto eylemlerinde katılımcıların görece kendileri için çok az şey talep ettiklerini, buna karşın gerektiğinde canlarını bile feda etmeye hazır olduklarını gördüğümüz bu insanların kimler olduğunu, inanç ve değerlerininin protesto hareketlerini meydana getirmedeki rolü, dış etkenlerin ve iktidar müdahalelerinin onlar üzerinde yarattığı psikolojik ve ruhsal gerilimlerin sonuçlarını çözümlenmeye çalışan Jasper, protesto eylemlerini kültürel mercekle incelemekte, tarihsel gerçekliği bağlamında ele almaktadır. Jasper "protesto" kavramsallaştırması çerçevesinde ele aldığı toplumsal hareketleri açıklamada kitap boyunca yapısal bir çözümlenmede bulunmaktadır. Kitap bütünsel olarak toplumsal hareketleri tarihsel olarak analiz etme noktasında anlam, yapı, fail, eylemin süreci ve genişlemesine odaklanmaktadır.

Küresel ölçekte etki yaratmış olan toplumsal hareketlerin çıkış noktasından daha sonraki süreçte

genişleme parametrelerini meydana getiren güç ve motivasyon etkilerini de ele alan yazar, eylemleri meydana getiren kollektif hafıza ve değerlerin merkezi itici fraksiyonu meydana getirdiğini söylemektedir. Her gün yaşanan protestoların-eylemlerin salt özgürlük ve hak talebi merkezli gerçekleşmediğini belirten Jasper, eylemlerarası değerler ile kültürel-dinsel inançlar bağlamında da mücadeleler olduğunu altını çizmektedir. Özellikle kadın hakları bağlamında meydana gelen feminist hareketlerin ve cinsel özgürlük hareketi olan LGBT hareketlerinin gelişimini ve yükselişini engellemek için dinsel-muhafazakar çerçevede karşı eylemlerin gerçekleştirildiğini de vurgulamaktadır. Feminist hareketlerin kürtaj hakkı taleplerine karşı örgütlenen dinsel muhafazakar eylemlerin örgütlenmiş Hristiyan topluluklar tarafından protesto edildiği belirtilmektedir. Yazarın toplumsal eylemlerin kültürel bağlamda doğasını çözümleme noktasında eylemsel amaçların yarattığı zıt ikilemleri de Janus metaforu üzerinden tanımlamaya çalışması eylemlerin öngörülen ve öngörülemeyen sonuçlarının olası etkilerinin bilinmezliğini anlamamızı sağlamaktadır.

Protesto eylemleri sadece hak talebini dile getirme ya da farkındalık oluşturma işlevi görmez. Kendi dinamiği içinde beklenmedik yaratıcı güç ve söylemleri de meydana getirir. Yazar da bu bağlamda ele aldığı Zuccotti Parkı eylemlerine odaklanarak “İşgal Et” eylemlerin yaratıcı düşünceleri ve protesto tarihinde yeni mücadele tekniklerini de yarattığını belirtmekte. İktisadi eşitsizliğe tepki olarak başlayan Zuccotti Parkı eylemlerinin hissiyatlar üzerinde yarattığı dönüşümün protesto eylemlerine evrilmesinin “İşgal Et” sloganından “Buradayız, kafamız karışık, buna alışın” yaratıcı döviz yazılarını yaratması, sonrasında oluşan şenlikli bir kamp alanı görüntüsü ön görülemeyen protesto eylemlerinin değişim riskini göstermiştir. Yazar Jasper’a göre bu nedenle tüm toplumsal hareketler Janus ikilemiyle boğuşmak zorundadır ki bu durum “İşgal Et” eylemlerinde bariz şekilde gözlemlenmiştir.

Toplumsal hareketleri tanımlamada, kapsamlı yasal ve toplumsal değişiklik taleplerinin yerleşik otoritelerin uygun bulunduğu normal kurumsal kanalların dışındaki girişimler olarak tanımlayan yazar hareketlerin tek seferlik bir eylem olmadığını “sürdürülen” bir dinamiğe işaret ettiğini dile getirmekte, kurumsal bir yapıya sahip olmama durumunun toplumsal hareketleri siyasi partilerden ve çıkar gruplarından ayırdığı tespitini yapmaktadır. Buna rağmen, toplumsal hareketler ile devrimler, ayaklanmalar, siyasi partiler ve çıkar grupları gibi diğer oluşumlar arasında net bir sınır da olmadığını söyleyen Jasper, “devamlılık, maksat, değişim kaygısı, normal kurumların dışında olma gibi unsurların her birine ne kadar çok rastlanırsa o oluşum bir o kadar toplumsal hareket olarak ele alınır” (Jasper, 2017, s.21) demektedir. Eylemlerin motivasyon enerjisini çözümlemede kültürel biliş, ahlak ve duyguların merkezi önemine değinilen eserde, kültürel pratiklerin eylemlerin dışı vurumunda kendini bedende, söylemde somutlaştırdığına vurgu yapılmakta. Yazarın kültürün dışında tuttuğu mekansal arenaların ve fiziksel araç gereçlerin de eylemin amacını gerçekleştirmede önemine değinerek protestoların asıl öznesinin insan olduğu vurgusunu öne çıkarmaktadır.

Toplumsal Hareket Nedir? sorusunu çözümlemede tarihsel bir şahsiyet olan John Wilkes ve onu takip edenlerin yarattığı sokak arenasını detaylı bir şekilde ele alan Jasper, 18. yüzyıla damgasını vurmuş Wilkes’in yaratıcı muhalefeti açıklayarak toplumsal hareketlerin kendini ifade etmede alışılmışın dışında taktik ve yöntemlere başvurduğunu belirtmektedir. Günümüzde toplumsal hareketler çok çeşitlilik göstermektedir. Demokratik taleplerin artması, insani gelişim düşüncesinin yaygınlaşmasının yarattığı yeni talepler ya da mevcut yapıların işleyiş düzeninin bozukluğu ve buna bağlı olarak meydana gelen hoşnutsuzluklar eylem taleplerini arttırmış ve çeşitlendirmiştir. Ayrıca teknolojik gelişmelerle beraber arenaların sanal ortamlara taşınması da değişken, dinamik düzinelere mecraların yaratılmasına yol açmıştır. Örneğin Türkiye’de Gezi olaylarında direniş alanı olarak hem fiziksel mekanın kullanılması hem de örgütlenme, iletişim kurma, iktidarın ve polisin manevralarına yönelik yerinde karşı taktik geliştirmede sosyal medya ortamlarının devreye sokulması toplumsal hareketlerin çok boyutlu dinamik yapısının önemini ortaya koymuştu. Türkiye’de 90’lı yıllar ile başlayan yeni toplumsal hareketlerin (kadın hareketi, çevre hareketi, hayvan hakları hareketi gibi) tarihsel gelişiminin anlaşılması ve kültürel olanla bağının çözümlenmesi bağlamında kitap yol gösterici bilgiler sunmaktadır. Kitap, dünyanın dört bir tarafında meydana gelmiş toplumsal

hareketleri incelemede sunduğu açıklayıcı bilgiler ile okuyucunun kendi ülkesinde yaşanmış ve yaşanmakta olan hareket ve protestoların kültürel ve tarihsel olanla ilişkiselliğinin anlaşılmasına katkı sağlarken “toplumsal hareketler”i çalışan sosyal bilimciler için de bir literatür taraması kaynağı taşımaktadır.

Toplumsal talepler mekansal ya da sanal arenalarda dile getirilirken eylemin görünür kılınmasını sağlamak için eylemciler söylemlerini cisimleştirmeye çalışırlar. Bu nedenle eylemin mekanı, eylemin öznelinin bedenleri siyasi temsile dönüşür. Bir anlam yaratma sürecine eklenen mekan ve beden, katılımı arttırmak, protestoyu etkin kılmak, iknayı gerçekleştirmek, yerleşik iletişim kalıplarını yıkmak için işlevsel bir araca dönüşür. Yeni anlam süreçlerinin inşa edilmesinde söylemin, bedenin, fiziksel araç gereç ve mekanın dönüştürülmesi, yeniden üretilmesi ya da yapıbozumuna uğratılması toplumsal hareketlerin ifade biçimini meydana getiren bileşenlerdir. Bilinci, inançları, değerleri sarsan yeni anlam üretimleri özgürlükçü toplumsal hareketlerde en çok dikkat çeken pratiklerdir. Kitap bu bağlamda feminist kadın hareketlerin ürettiği yaratıcı anlam pratiklerine odaklanmakta feminist hareketin ürettiği özgün anlam kalıplarının toplumsal hareketlerdeki önemini açıklamaktadır. Kitap oy hakkı (suffrage) seferberliğinin ya da toplumsal cinsiyet mücadelesinin dil temsillerinin (Kadın Doğulmaz, Kadın Olunur) yarattığı anlam kalıplarının bir hareketin kendini ifade etmede yaratıcı özelliklerini örneklemektedir. Türkiye’de Gezi sürecinde yaşanan eylem pratiklerinde yaratıcı dil söylemlerinin kullanılması ya da fiziki çevrenin yapı sökümüne dönüştürülmesi Jasper’ın ifade ettiği gibi toplumsal eylemlerde anlam yaratma ve yaratıcılığı sergileme, eylemin hedeflerine ulaşmadaki önemine işaret etmektedir. Örneğin Gezi sürecinde bir tomanın eylemciler tarafından ekose şekilde boyanması yerleşik anlamın kırılmasına ve dönüştürülmesine iyi bir örnek teşkil etmişti. Jasper’ın da değindiği eylemlerin anlam nesnelere üretimi, dağıtımı ve tüketiminde mekandan, fiziksel olandan, bedenden yola çıkarak eylem anlam kazandırması kimi zaman bir maske yolu ile kimi zaman ise herkes tarafından bilinen bir kahramanın öne çıkarılmasıyla olmaktadır.

Protesto hareketlerinin anlamı yaratma konusunda tarihsel olandan, tarihsel kolektif hafızadan beslendiği bilinmektedir. Kitap, etkileşimi gerçekleştirme, toplumsal imgeden, toplumsal söz edimlerinden, ritüellerden, edebiyat ve sanattan yola çıkarak eylem mesajının yaratıldığına dikkat çekmekte. Bu bağlamda kitapta ifade edilen: “Sanatsal anlamların yaratılıp tüketildiği ortamlar önemlidir. Feministlerin tam olarak müziğin gücünden yararlanmak adına Ulusal Kadın Müzik Festivali adında bir etkinlik düzenlemesi bu nedenledir” (Staggenborg ve diğerlerinden Akt. Jasper, 2017, s.89) denilmektedir. Anlam inşa sürecinde diğer önemli etken bedenlerin dönüştürülmesidir. Feminist eylemlerde, alt kültürlerde ya da teninden dolayı ırkçılığa uğramış toplumlarda beden eylemin cisimleşmiş nesnesine dönüştürülür. Kitapta da bu bağlamda ele alınan bedenlerin anlam inşasındaki etkisinin örnekleri Amerikan siyah hareketlerinde “Siyah Panterler”de, feminist eylemlerde kendini göstermektedir. Günümüzde ise özellikle cinsel özgürlük taleplerini dile getiren LGBT hareketlerinde anlamın merkeze alındığı bedenler Jasper’ın tarifıyla iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Toplumsal hareketlerin anlaşılmasında anlamın yaratılmasındaki süreçlere değindikten sonra Jasper, eylemlerin beslendiği altyapılara odaklanıyor. Hristiyan sağ hareketlerinin geleneksel muhafazakar söylemlerden beslenerek, özgürlük talebinde bulunan 1960’lı yılların gençlik ve kadın hareketlerinin yerleşik ahlaki ve aile yapılarına karşı düşünsel ve pratik eylemlerine yönelik olarak kendisini konumlandığına dikkat çekilen kitapta, protestocuların kendi kültürel anlamlarını yaymak için altyapıları kullandıklarına değinilmektedir. Örneğin aynı altyapının, karşıt hareketlerin ortak beslenme noktası olabileceği dile getirilirken protesto hareketlerinin sürekli olarak kültürel ve siyasi bağlam katmanları arasında manevralar yaptığı ve bulduğu her fırsattan yararlanmaya çalıştığı belirtilmektedir. Yurttaşlık haklarının sağladığı sivil haklar, sosyal haklar, siyasal haklar protesto eylemlerinin meşruluğunu sağlamaktadır. Ayrıca demokratik talepler doğrultusunda her geçen gün yurttaşlık haklarının genişlemesinin neticesinde eylemlerin çeşitliliğinin artması da söz konusudur. Yurttaşlık hakları, protestolar için elzem bir altyapıdır, çünkü yurttaşlık haklarının olmadığı ya da

çok sınırlı olduğu yerde eylemlerin icrası risk taşımaktadır. Otoriter ve totaliter yerlerde yurttaşlık haklarının kısıtlı olması eylemlerin can kaybıyla sonuçlanmasına neden olmaktadır. Bu doğrultuda kitapta yurttaşlık haklarının toplumsal eylemler için önemine dikkat çekilmektedir. Altyapı olarak yeni iletişim teknolojilerinin sağladığı iletişim olanaklarının da hareketlere güç kazandırdığına değinilirken hareketlerin denetlenip bastırılması yönünde de yeni iletişim teknolojilerin kullanıldığı ifade edilmektedir. Örneğin Türkiye’de gezi sürecinde yeni iletişim teknolojileri protestocular tarafından etkin kullanılsa da Twitter ortamında yaptığı paylaşımlar nedeniyle birçok kişi gözaltına alınmıştı. Sosyal medya paylaşımları nedeniyle sembolik olarak gözaltı ve tutuklamaların yapılması eylemleri etkisizleştirme ve sosyal ortamları kullananları psikolojik olarak baskı yaratma işlevi görmüştü. Ayrıca yeni teknolojiler yolu ile medyada üretici konumuna gelen bireylerin ilgiyi arttırmada kısa sürede dikkat çekmeyi başarabildiklerine, toplumsal ilgiyi arttırabildiklerine; eylemlerin daha renkli ve fotojenik hallerine dönüştürülerek argümanlaştırılabildiği tespiti yapılmaktadır. Yazara göre altyapı süreçlerinde bir örgüt içinde herkes aynı yetkilere ve etkiye sahip değildir. Hareket örgütlerinde öne çıkan şahsiyetler ya da eylemin profesyoneli konumunda olan deneyimli kişiler bulunabilmektedir. Toplumsal hareketlerde bu tür kişilikler sıkça görülmektedir. Deneyimli aktivist ya da eylemci diyebileceğimiz bu kişiler popüler kültürün de etkisiyle daha çok popülerleşebilmektedir.

Küreselleşmeyle başlayan uluslararası etkileşim sınırlararası duyarlılığı da arttırmıştır. Ayrıca kapitalizmin yarattığı doğal, çevresel sorunlar, küresel terör gibi olgular eylemlerin dünyasallaşmasına yol açmıştır. Örneğin nükleer risk geçmişte ve günümüzde tüm dünyayı tehdit ettiği için bu konuda duyarlılığa sahip olan her kimse küresel ölçekte nükleer karşıtı eylemlere destek vermektedir. Bu gibi durumlar da küresel eylemlerin meydana gelmesine, küresel aktivistlerin oluşumuna neden olmaktadır. Bu bağlamda “Küresel adelet” olarak kitabın kavramsallaştırmaya çalıştığı uluslararası ölçekteki eylemlerin kapitalizmin gücü karşısında yeteri kadar etkin olmadığı saptaması yapılmaktadır.

Dördüncü konu başlığı altında eylemlerin üye kazanma pratikleri ele alınmaktadır. Örneğin Jasper, LGBT hareketlerinde hem dayanışmanın sağlanması hem de bir arada bulunma için bar ve gece kulüplerinin kurulduğunu, mekanın dışında üniversitelerde, belirli cemaatlerde LGBT toplulukları oluşturulduğunu söylemektedir. Konu başlığı altında hareketlerin katılımı artırma konusunda başvurdukları taktiklerin çeşitliliği belirtilmekte; toplulukların, ağların, koalisyonların, komisyonların üye kazanımına yönelik olarak oluşturulduğuna dikkat çekilmektedir. Yazara göre kurulmuş ağlar, olguların yarattığı zorunluluğa da dayanabilmektedir. Örneğin Alkollü Araç Kullanmaya Karşı Anneler Birlikleri, inanılmaz bir trajedinin vurduğu, çoğu çocuğunu kaybetmiş olan kadınlar tarafından kurulduğu saptaması yapılırken üye kazanma süreçlerinde ortak deneyimlerin, acıların, zorlukların, hak taleplerinin topluluklara, hareketlere katılımı arttırdığı belirtilmektedir. Topluluklar içinde cereyan eden fikir ve tartışma ortamlarının üye kazanımı konusunda etkili olurken, yeni oluşumların meydana gelmesine de yol açabilmektedir. Diğer taraftan toplumsal hareketler içindeki temsil kişilikleri kötü izlenimlerin oluşmasına da neden olabilmektedir. Şiddet içerikli hareketlerin ya da söylemlerin yarattığı negatif etkiler katılım önünde engel teşkil edebileceği gibi katılımda bulunanlar için tehdit unsuru da taşımaktadır. Egemen güçlerin müdahalelerinin protesto eylemlerine katılımı arttıran ya da azaltan boyutları belirlemedeki gücü tespit edilmekte; şiddet içerikli müdahalenin yarattığı infial hareketlerin büyümesine sebep olabilirken, düzen güçlerinin yaratabileceği şiddetin korkusu da katılım azalmasına neden olabilmektedir. Bu öngörülemez korku süreçlerinin meydana getireceği belirsizlik yazar Jasper tarafından da dile getirilmekte, protesto eylemlerinin hükümet sözcüleri tarafından itibarsızlaştırılması ve kamuoyu nezdinde önemsizleştirilmesine yönelik yalanların da alışılmış sistematik hareketler olduğuna dikkat çekilmektedir.

Beşinci bölümde toplumsal eylemlerin sürdürülme pratikleri inceleniyor. Hindistan’da hak mücadelesinde yerleşik kast sisteminin kırılmasına yönelik Dalit’lerin damgalanmış kimliklerinin uzun erimli mücadelelerine değinilirken toplumsal hareketlerde eylemi besleyen nedenlerinden

dolayı hareketlerin on yıllar sürebileceği saptaması yapılmakta. LGBT ve Dalit hareketlerini bu bağlamda inceleyen yazar da protesto eylemlerinin tarihsel izlekteki sürekliliğine, gelişimine, çeşitlenmesine odaklanıyor. Eylemlere katılımdaki en büyük etkenin kollektif kimlik hissi olduğunun belirtildiği bu bölümde kollektif kimliklerin kendi içinde de alt kimlikleri barındırdığına vurgu yapılıyor. Kadın hareketlerinin yükselişe geçmesiyle hareketler içinde birbirlerini onaylamayan süreçlerin yaşandığı ifade ediliyor. Örneğin Amerika'da yükselen kadın hareketleri Latin kökenli kadınlar açısından yeteri kadar onaylanmamış ve Amerikan merkezli kadın hareketlerin Latin kadınları temsil etmediği tepkilerinin oluşmasına yol açmıştır. Bu bağlamda kollektif kimliklerin her zaman bütünleştirici olmadığı, kültürel ve bölgesel etkenlerin kollektif kimlik algısını şekillendirdiği tanımlaması yapılmakta. Eylemlerin sürdürülmesi noktasında grupların ve örgütlerin katılımlara yol gösterme, strateji belirleme, yaratıcı tartışmaları meydana getirme, hareketin misyonunu temsil etme noktasında etkinliğinin öneminin de belirtildiği bu bölümde hareketlerin ya da grup liderlerinin belirleyici rolü de incelenmekte. Tercihleri, argümanları bağlamında grup içinde öne çıkan lider karakterler bilgi ve deneyimlerinin hareketleri yönetme, yönlendirmedeki gücü karşımıza çıkmakta. Ayrıca lider misyonlu bu kişilerin ölümünden sonra yarattıkları sembolik güçlerinin eylem hareketlerinin itici gücüne dönüştüğüne de değiniliyor. Hindistan'da Dalit mücadelesinin sembolik kişisine dönüşmüş Mayawati'nin sembolik güç olarak örnek verilmesine paralel Türkiye'de de lider kültürünün toplumsal alandaki etkisinin anlaşılmasına yönelik bu başlık ufuk açıcı tespitlerde bulunmaktadır.

Altıncı bölümde protesto eylemlerinin karar alma pratiklerine odaklanılıyor. Hareketlerin başlangıç sürecinden sonraki seyrinin de incelendiği örnek olaylarda kimi eylemlerin içinde şiddeti barındırdığı kimi eylemlerin de şiddet içermeyen gerçekleştiği belirtilmekte. Özellikle eylemlerde polislerin kışkırtıcı tavırlarına da dikkat çeken yazar, eylemlerin meşruluğunun azaltılması, genişlemesinin önlenmesi için bilinçli olarak polisler tarafından şiddet içerikli müdahalelerin yaratıldığı, ortaya çıkan görüntüler üzerinden otoritenin eylemleri kanunsuz ya da terörist söylemin içine yerleştirdiğinin üzerinde durulmaktadır. Türkiye'de meydana gelen eylemlerde hükümet sözcülerinin polis şiddetini görmezden gelerek salt eylemleri, hak mücadelelerini şiddet ve terörist söylemlerin yanında kullanması mantığının anlaşılmasına yönelik bu başlık altında Jasper'ın saptamaları medyada karşımıza çıkan çerçevelenmiş, içinde şiddet görüntülerinin bulunduğu haberlerin maksadının anlaşılmasına katkı sağlayacak nitelikte. Eylemlerde ortaya çıkan şiddet görüntülerinin egemen güçlerin kendi lehine kullandıkları bilinmektedir. Bu nedenle eylemlerde yaratıcı şiddetsizlik taktiklerine sıkça başvurulmaktadır. Jasper'ın şiddetsizlik kuramcısı Gene Sharp'tan yaptığı alıntıda şiddetsizlik türlerine değinmekte.

Eylemlerin hedeflerinin mahiyetine göre karar alma süreçlerinde belirli altyapıların gerekliliği de belirtilirken Greenpeace gibi çevreci hareketlerin eylemlerini gerçekleştirmede büyük gemilere ya da pahalı ekipmanlara ihtiyaç duyduğu saptaması yapılmaktadır. Gruplar ve örgütler içinde eylemlerin ne şekilde yapılacağına yönelik zaman zaman uyuşmazlıkların da yaşandığının belirtildiği bölümde, cinsiyetin karar alma noktasındaki etkisine dikkat çekiliyor. Kuşakların da pek çok fikir ayrılığına temel oluşturduğunu söyleyen Jasper, örgütler ve gruplar içinde ayrılıkların radikal tepkileri de yarattığı tespitinde bulunarak şöyle demektedir: "Bazı gruplar, hatta bir bütün olarak hareketler, zamanla diğerlerine kıyasla daha fazla radikalleşir. Resmi örgütlere ve sabit finansmana sahip gruplar daha kanaatkar ve ılımlı olma eğilimindedir. Bu nedenle yeni gelenler çoğu zaman var olan grupları redderek, yeni daha daha radikal gruplar kurarlar" (Jasper, 2017, s.183).

Yedinci bölüm başlığı altında hareketlerin potansiyel kişileri, grupları, toplulukları protestonun içine çekme girişimleri inceleniyor. Bu başlık altında Mısır'da meydana gelen Mübarek karşıtı eylemlerin genişleme ve yayılma sürecinin dinamiklerine değinilirken sosyal medyanın örgütlenmedeki ve iletişimdeki gücünün etkileri ele alınmakta. Tahrir meydanındaki toplanmaların kısa sürede genişlemesi ve ülke çapında ses getirmesinde sosyal medyanın ve cep telefonlarının öneminin anlaşılması neticesinde iletişim ağlarının iktidar tarafından kapatılmasıyla sonuçlanmıştı. Mısır'daki Mübarek egemenliğinin devrilmesi ve sonrasında yeni iktidar arayışlarındaki toplumsal mücadele

protestolarının sürecinin ele alındığı bölüm içinde düzen güçleri ve medyanın protesto hareketlerindeki rolüne bakılmakta. Düzen güçlerinin yeri geldiğinde protestolar içinde ajan kılığındaki etkisine vurgu yapılırken demokratik kültüre göre polislerin ülkeden ülkeye değişen eylemlere yönelik müdahale anlayışının farklılığına vurgu yapılmakta. Özellikle demokrasinin kısıtlı ya da olmadığı yerlerdeki eylemlerin şiddet ve işkence taktikleriyle düzen güçleri tarafından bastırılmaya çalışıldığına dikkat çeken Jasper, Mısır'daki eylemlerde ülkedeki demokrasi anlayışının yetersizliği nedeniyle meydanlara çıkan yüzlerce kişinin devletin keyfi ve şiddet odaklı anlayışı nedeniyle öldürüldüğünü söylemekte. Protesto eylemlerinde ana akım medya çoğunlukla iktidar çizgisinde hareket etmektedir. Özellikle gelişmemiş ülkelerde, demokratik kültürün azlığı, medya mecralarının çoğunlukla iktidar güçleri tarafından kontrol edilmesi meydanlara çıkıp sesini duyurmak isteyenlerin yanlış ya da eksik temsil edilmesine neden olmaktadır. Bu çerçevede Jasper da toplumsal eylemlerde ana akım medyanın, meydanlarda taleplerini dile getirmeye çalışanları şiddetle özdeşleştirdiğine, eylemcileri ters çevrilmiş polis arabalarının görüntüsüyle verdiğine, polislerin kışkırtıcı müdahalelerini görmezden geldiği odaklanmaktadır.

Son bölümde hayvan haklarının kazanımına yönelik tarihsel seyri incelenmekte, toplumsal hareketler yolu ile elde edilen yapısal değişimler belirtilmektedir. Protesto gruplarının karar verme noktasında siyasi erkleri etkileme gücünün olduğu vurgusunu yapan Jasper, protesto eylemleri yolu ile günümüzde çevre hakları, kadın hakları, hayvan hakları alanlarında birçok kazanımın elde edildiğini belirtmektedir. Toplumsal hareketlerin yeni kollektif kimlik inşaları meydana getirdiğini söyleyen Jasper, eylemlerin düşünme pratiklerine yönelik de dönüştürücü etkilerini ele almaktadır. Toplumsal hareketlerin ulaştığı kişide yarattığı düşünsel ve duygusal tepkilerin yeni özne algısını oluşturduğu saptamasının yapıldığı kitapta geri dönüşüm ve rüzgar enerjisi gibi çevreci altyapıların oluşumunda toplumsal hareketlerin katkısının belirgin olduğunu sonucuna varılıyor.